

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 19 september 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar – Internationella bortföranden av barn – Förordning (EG) nr 2201/2003 – Artikel 11 – Begäran om återlämnande – Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 – Ansökan om verkställbarhetsförklaring – Ansökan om ändring – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Artikel 47 – Rätt till ett effektivt rättsmedel – Frist för väckande av talan – Beslut om exekvatur – Verkställighet har ägt rum före delgivningen”

I de förenade målen C-325/18 PPU och C-375/18 PPU,

angående två beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Court of Appeal (Appellationsdomstolen, Irland), av den 17 maj 2018 (C-325/18 PPU) respektive den 7 juni 2018 (C-375/18 PPU) som inkom till domstolen den 17 maj 2018 och den 7 juni 2018, i målen

Hampshire County Council

mot

C.E.,

N.E.,

ytterligare deltagare i rättegången:

Child and Family Agency,

Attorney General,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta samt domarna C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (referent) och S. Rodin,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

* Rättegångsspråk: engelska.

med beaktande av den hänskjutande domstolens begäran av den 17 maj 2018 (C-325/18 PPU) och av den 7 juni 2018 (C-375/18 PPU), som inkom till domstolen den 17 maj 2018 respektive den 7 juni 2018, att handlägga begäran om förhandsavgörande enligt förfarandet för brådskande mål enligt artikel 107 i domstolens rättegångsregler,

med beaktande av första avdelningens beslut av den 11 juni 2018 att bifalla ansökningarna,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 juli 2018,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Hampshire County Council, genom D. Day, barrister, på uppdrag av V. Pearce, solicitor,
- N.E. och C.E., genom N. Jackson, SC, B. Shipsey, SC, B. McKeever, BL och K. Smyth, solicitor,
- Attorney General, genom M. Browne, J. McCann och A. Joyce, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av A. Finn, BL och G. Durcan, SC,
- Irland, genom J. McCann, i egenskap av ombud, biträdd av G. Durcan, SC och A. Finn, BL,
- Förenade kungarikets regering, genom R. Fadoju och C. Brodie, båda i egenskap av ombud, biträdda av E. Devereux, QC,
- Tjeckiens regering, genom J. Vlácil, i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom M. Nowak, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin, i egenskap av ombud,

och efter att den 7 augusti 2018 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och artiklarna 11 och 33.5 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (EUT L 338, 2003, s. 1).
- 2 Respektive begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Hampshire County Council (kommunstyrelsen i Hampshire) (nedan kallad HCC) och å andra sidan C.E. och N.E. (Nedan kallade de berörda föräldrarna). Målet gäller återlämnande av tre minderåriga barn till Förenade kungariket (nedan kallade de tre barnen), vilka de berörda föräldrarna fört till Irland för att undgå att barnen sätts under förmyndarskap. Vidare gäller målet en ansökan om interimistiska åtgärder som nämnda föräldrar framställt i Irland för att skjuta upp adoptionen av det yngsta av de tre barnen, och i förekommande fall, av de övriga barnen i Förenade kungariket.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

3 Konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn ingicks i Haag den 25 oktober 1980 (nedan kallad 1980 års Haagkonvention). Som framgår av ingressen till konventionen har denna bland annat till syfte att skydda barn på internationell nivå mot de skadliga effekterna av ett olovligt bortförande eller kvarhållande av dem och att fastställa förfaranden i syfte att säkerställa ett snabbt återförande av dem till den stat i vilken de har sitt hemvist. Konventionen trädde i kraft den 1 december 1983 och samtliga medlemsstater i Europeiska unionen är fördragsslutande parter till konventionen.

4 I artikel 1 i 1980 års Haagkonvention föreskrivs följande:

”Ändamålet med denna konvention är:

- a) att säkerställa ett snabbt återförande av barn som olovligen har förts ut till eller kvarhållits i en fördragsslutande stat, och
- b) att tillförsäkra att rätten i en fördragsslutande stat till vårdnad och umgänge verksamt respekteras i andra fördragsslutande stater.”

5 I artikel 3 i konventionen föreskrivs följande:

”Ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn ska betraktas som olovligt om:

- a) det strider mot en rätt till vårdnad som har anförtrotts en person, en institution eller något annat organ, antingen gemensamt eller för sig, enligt lagen i den stat där barnet hade sitt hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet, och
- b) denna rätt verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum.

Rätten till vårdnad enligt a kan i första hand uppkomma på grund av lag eller genom ett judiciellt eller administrativt avgörande men även genom en överenskommelse som har rättslig verkan enligt lagen i den ifrågavarande staten.”

6 I artikel 12 i konventionen föreskrivs följande:

”Om ett barn olovligen har förts bort eller hållits kvar enligt vad som sägs i artikel 3 och det den dag då förfarandet inleds hos den judiciella eller administrativa myndigheten i den fördragsslutande stat där barnet befinner sig har förflutit mindre än ett år från den dag det olovliga bortförandet eller kvarhållandet ägde rum, ska vederbörande myndighet besluta om barnets omedelbara återlämnande.

...”

7 Artikel 13 i 1980 års Haagkonvention föreskriver följande:

”Utan hinder av bestämmelserna i föregående artikel är den judiciella eller administrativa myndigheten i den stat där återlämnande har begärts inte förpliktad att besluta om barnets återlämnande, då den person eller institution eller det organ av annat slag som motsätter sig återlämnandet visar att:

...

b) det finns en allvarlig risk för att barnets återlämnande skulle utsätta det för fysisk eller psykisk skada eller på annat sätt försätta det i en situation som inte är godtagbar.

...”

Unionsrätt

8 Skälen 12, 17, 21 och 33 i förordning nr 2201/2003 har följande lydelse:

”(12) De behörighetsregler som fastställs i denna förordning i fråga om föräldraansvar är utformade med hänsyn till barnets bästa, särskilt kriteriet om närhet ...

...

(17) Vid olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn bör barnet omedelbart återföras, och i det syftet bör [1980 års] Haagkonvention fortsätta att tillämpas, med de kompletteringar som följer av bestämmelserna i denna förordning, särskilt artikel 11. Domstolarna i den medlemsstat dit barnet olovligt har förts eller där det kvarhålls bör kunna motsätta sig ett återförande i särskilda fall, om det finns vägande skäl. En sådan dom bör dock kunna ersättas med en senare dom av domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet. Om den sistnämnda domen innebär att barnet skall återlämnas, bör återlämnandet verkställas utan att något särskilt förfarande för erkännande och verkställighet behöver anlitas i den medlemsstat där det bortförda barnet befinner sig.

...

(21) Erkännande och verkställighet av domar som har meddelats i en medlemsstat bör bygga på principen om ömsesidigt förtroende, och skälen för att vägra erkännande bör begränsas till ett minimum.

...

(33) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i [stadgan]. Den syftar särskilt till att säkerställa respekt för barnets grundläggande rättigheter enligt artikel 24 i [stadgan].”

9 Artikel 1 i förordning nr 2201/2003 har rubriken ”Tillämpningsområde”. I artikel 1.1–1.3 föreskrivs följande:

”1. Denna förordning skall, oberoende av domstolstyp, tillämpas på civilrättsliga frågor om

...

b) tillerkännande, utövande, delegering, upphörande eller begränsande av föräldraansvar.

2. Frågorna enligt punkt 1 b kan bland annat röra

a) vårdnad och umgänge,

...

3. Denna förordning skall inte tillämpas på följande:

...

b) beslut om adoption, åtgärder som utgör förberedelser för adoption, ogiltigförklaring eller upphävande av adoption.

...”

10 Artikel 2 i förordning nr 2201/2003 har följande lydelse:

”I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. *domstol*: samtliga myndigheter i medlemsstaterna som är behöriga i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde enligt artikel 1.

...

7. *föräldraansvar*: alla rättigheter och skyldigheter som en fysisk eller juridisk person har tillerkänts genom en dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan, med avseende på ett barn eller dess egendom. Föräldraansvar omfattar bland annat vårdnad och umgänge.

8. *person med föräldraansvar*: varje person som har föräldraansvar för ett barn.

9. *vårdnad*: de rättigheter och skyldigheter som hänför sig till omvårdnaden om barnets person, särskilt rätten att bestämma var barnet skall bo.

...

11. *olovligt bortförande eller kvarhållande av barn*: ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn
a) som strider mot den vårdnad som har anförtrotts en person genom dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan enligt lagen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet, och
b) under förutsättning att denna vårdnad verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum. Vårdnaden skall anses utövas gemensamt när en av personerna med föräldraansvar, enligt en dom eller på grund av lag, inte får besluta var barnet skall bo utan medgivande från en annan person med föräldraansvar.”

11 I artikel 11 i förordning nr 2201/2003, med rubriken ”Återlämnande av barn”, föreskrivs följande:

”1. Om en person, en institution eller ett organ som har vårdnad om barnet ansöker hos de behöriga myndigheterna i en medlemsstat om att de skall meddela ett beslut på grundval av [1980 års Haagkonvention] i syfte att utverka återlämnande av ett barn som olovligt bortförts eller kvarhållits i en annan medlemsstat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, skall punkterna 2–8 tillämpas.

...

3. En domstol som erhållit en ansökan om återlämnande av ett barn enligt punkt 1 skall skyndsamt handlägga ansökningen enligt de snabbaste förfaranden som får tillämpas enligt den nationella lagstiftningen.

Utan att det påverkar tillämpningen av första stycket ska domstolen, såvida detta inte på grund av exceptionella omständigheter är omöjligt, meddela sitt beslut inom sex veckor efter det att den erhållit ansökningen.

...

6. Om en domstol har meddelat ett beslut om att inte återlämna barnet enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention, skall domstolen omedelbart, antingen direkt eller genom sin centralmyndighet, översända en kopia av domstolsbeslutet om att inte återlämna barnet och av andra relevanta handlingar, särskilt ett protokoll från förhandlingarna inför domstolen, till den behöriga domstolen eller centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, enligt bestämmelserna i nationell lagstiftning. Nämnade handlingar skall lämnas till domstolen inom en månad efter beslutet om att inte återlämna barnet.

7. Om inte någon av parterna redan har vänt sig till domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, skall den domstol eller centralmyndighet som erhåller den information som avses i punkt 6 underrätta parterna och ge dem tillfälle att inom tre månader från den dag då de underrättades yttra sig inför domstolen enligt bestämmelserna i nationell lagstiftning, så att domstolen kan pröva frågan om vårdnaden om barnet.

Utan att det påverkar tillämpningen av behörighetsbestämmelserna i denna förordning skall domstolen avsluta ärendet om den inte har mottagit några yttranden inom denna tidsfrist.

8. Utan hinder av ett beslut om att inte återlämna barnet enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention skall en senare dom som kräver att barnet återlämnas och som meddelas av en domstol som har behörighet enligt denna förordning vara verkställbar ... för att säkerställa att barnet återlämnas.”

12 Artikel 19 i förordning nr 2201/2003 behandlar litispensens. I artikel 19.2 och 19.3 föreskrivs följande:

”2. Om talan om föräldraansvar för ett barn, rörande samma sak, väcks vid domstolar i olika medlemsstater skall, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, den domstol vid vilken talan har väckts senare självmant låta handläggningen av målet vila.

3. När det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, skall den domstol vid vilken talan har väckts senare självmant avvisa talan till förmån för den domstolen

I så fall har den part som har väckt den senare talan rätt att väcka sin talan vid den domstol där talan först har väckts.”

13 Artikel 20 i förordning nr 2201/2003 har följande lydelse:

”1. Bestämmelserna i denna förordning skall inte hindra att domstolarna i en medlemsstat i brådskande fall vidtar interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, avseende personer eller tillgångar i den staten i enlighet med medlemsstatens lagstiftning, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning.

2. De åtgärder som vidtas enligt punkt 1 skall upphöra att gälla när den domstol i medlemsstaten som enligt denna förordning är behörig att pröva målet i sak har vidtagit de åtgärder den anser lämpliga.”

14 Artikel 23 i förordningen har rubriken ”Skäl för att vägra erkännande av domar om föräldraansvar”. I denna bestämmelse räknas upp under vilka omständigheter en dom om föräldraansvar inte ska erkännas.

15 Enligt artikel 26 i den nämnda förordningen får en dom aldrig omprövas i sak.

16 Kapitel III, avsnitt 2 i förordning nr 2201/2003 innehåller artikel 28, med rubriken ”Verkställbara domar”. Där föreskrivs följande:

”1. En dom om utövande av föräldraansvar över ett barn, som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den staten och har delgivits, skall verkställas i en annan medlemsstat sedan domen på ansökan av part förklarats vara verkställbar där.

...”

17 Artikel 31 i förordning nr 2201/2003 har följande lydelse:

”1. Den domstol som prövar ansökan [om verkställbarhetsförklaring] skall avgöra frågan snarast. I detta skede av förfarandet skall varken den part mot vilken verkställighet begärs eller barnet ges tillfälle att yttra sig över ansökan.

2. Ansökan får avslås endast på någon av de i artiklarna 22, 23 och 24 angivna grunderna.

3. En dom får aldrig omprövas i sak.”

18 I artikel 33 i förordning nr 2201/2003 med rubriken ”Ansökan om ändring” föreskrivs följande:

”1. Var och en av parterna får ansöka om ändring av avgörandet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring.

...

3. Ansökan om ändring skall handläggas enligt de bestämmelser som gäller för kontradiktorisk process.

...

5. Ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring skall göras inom en månad efter delgivningen av denna. Om den part mot vilken verkställighet begärs har hemvist i en annan medlemsstat än den där verkställbarhetsförklaringen meddelades, skall fristen för att ansöka om ändring vara två månader och löpa från den dag då avgörandet delgavs honom, antingen personligen eller i hans bostad. Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.”

19 Artikel 60 i förordning nr 2201/2003 har följande lydelse:

”När det gäller en fråga som omfattas av denna förordning skall förordningen, i förbindelserna mellan medlemsstaterna, gälla framför följande konventioner:

...

e) Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn.”

Irländsk rätt

20 Det framgår av begäran om förhandsavgörande i mål C-325/18, att bestämmelse 42A i rättegångsreglerna för överrätter – vilken infogades genom Statutory Instrument nr 9 från år 2016 [(rättegångsreglerna för överrätter (behörighet, erkännande och verkställighet av 2016 års beslut)] – i sin ursprungliga version från år 1989 – föreskrev automatiskt uppskov med verkställigheten av ett

beslut om verkställighet i väntan på avgörandet i ett eventuellt mål om överklagande. Regeln om automatiskt uppskov med verkställigheten har emellertid inte ansetts lämplig i de mål som omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 2201/2003. Nämnda bestämmelse 42A, regel 10.2 ii), föreskriver numera att ”verkställighet av dom eller beslut får ske innan” den aktuella överklagandefristen har löpt ut.

- 21 Enligt bestämmelse 42A, regel 10.2 ii) i rättegångsreglerna för överrätter, ska det beslut vari det fastställs att ett visst avgörande är verkställbart innehålla en angivelse om att ”verkställighet av dom eller av beslut kan komma att vilandeförklaras på begäran inför domstol om överklagande genom ordinärt rättsmedel har skett i ursprungsmedlemsstaten”.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 22 De berörda föräldrarna är brittiska medborgare, de är gifta med varandra och har levt tillsammans i Förenade kungariket. De anlände till Irland den 5 september 2017 med båt tillsammans med de tre barnen, varav ett föddes endast två dagar innan de reste. Fru E. är mor till samtliga tre barn medan Herr E. är far endast till det yngsta av de tre barnen.
- 23 De två äldsta barnen hade varit föremål för beslut om tillfälligt omhändertagande i Förenade kungariket i juni 2017. HCC hade tidigare uttryckt oro för familjen, bland annat vad gäller hygien i hemmet, föräldrarnas förmåga att ta hand om barnen, förekomsten av våld i hemmet i tidigare relationer och beträffande föräldrarnas missbruk. Det visade sig även att ett av barnen hade utsatts för våld som inte var orsakat av en olyckshändelse och att det inte kunde uteslutas att Herr E. var den som tillfogat barnet skadorna.
- 24 Med anledning av brittiska myndigheters oro för barnens säkerhet beslutade High Court of Justice (England and Wales) (Överdomstolen (England och Wales), Förenade kungariket) den 8 september 2017 att de tre barnen skulle ställas under förmyndarskap. HCC tilldelades härvid vårdnaden om barnen (nedan kallat beslutet om förmyndarskap). Beslutet innehöll även ett förordnande om att barnen skulle återlämnas (nedan kallat beslutet om återlämnande av barnen).
- 25 Samma dag kontaktade HCC sin motsvarighet i Irland, Child and Family Agency (Nämnden för stöd till barn och familjer, Irland) (nedan kallad socialnämnden) och meddelade dem sin avsikt att utverka ett beslut från High Court (England and Wales) (Överdomstolen (England och Wales)) med innebörden att de tre barnen skulle återlämnas. Socialnämnden svarade att ett dylikt beslut måste verkställas i enlighet med förordning nr 2201/2003. Senare samma dag informerade HCC socialnämnden om att nämnda domstol samma dag hade fattat beslut om återlämnande av barnen.
- 26 Socialnämnden gjorde flera besök i familjen E:s hem men noterade ingenting som gav anledning till oro avseende barnen. De berörda föräldrarna uppgav för socialnämnden att de fått rådet att resa till Irland för att undvika socialtjänsten [i Förenade kungariket] och förhindra att barnen omhändertogs.
- 27 Socialnämnden informerade föräldrarna om att nämnden skulle ansöka om tillfälligt omhändertagande av barnen på grundval av de uppgifter som framförts av HCC. Socialnämnden meddelade även föräldrarna att HCC skulle kunna ansöka om att få beslutet om att barnen skulle återlämnas till Förenade kungariket erkänt i Irland genom en ansökan till High Court (Förvaltningsöverdomstolen, Irland) och att om ansökan vann framgång skulle barnen komma att återföras till Förenade kungariket.
- 28 Den 14 september 2017 beslutade District Court (distriktsdomstol, Irland) att tillfälligt tilldela socialnämnden vårdnaden om de tre barnen, som placerade dem i en fosterfamilj. De berörda föräldrarna samtyckte till den tillfälliga fosterhemsplaceringen utan att för den skull tillstyrka placeringen i sak. Socialnämnden anordnade ett möte med föräldrarna för att diskutera en plan för

omhändertagande. Föräldrarna informerades uttryckligen om att HCC hade för avsikt att begära verkställighet av beslutet om återlämnande av barnen som High Court (England and Wales) (Överdomstolen (England och Wales)) just fattat. Detta skulle ske i form av en ansökan i ett icke kontradiktoriskt förfarande (*ex parte application*) till High Court (Överdomstolen, Irland) i syfte att få barnen återförda till Förande kungariket.

- 29 Den 21 september 2017 fattade High Court (Överdomstolen, Irland) beslut med stöd av kapitel III i i förordning nr 2201/2003 om erkännande av beslutet om förmyndarskap och förordnade att beslutet "skulle verkställas i Irland." (nedan kallat *ex parte*-beslutet). Samma dag överlämnades barnen till socialarbetare från HCC och återvände till Förenade kungariket.
- 30 Socialarbetarna från Hampshire hade uttryckligen bett sina irländska kollegor att inte kontakta de berörda föräldrarna, eftersom det ansågs föreligga risk för att de skulle avvika. Föräldrarna informerades således per telefon först efteråt, det vill säga samma dag som de tre barnen återfördes, och *ex parte*-beslutet delgavs dem formellt först dagen efter.
- 31 Föräldrarna försökte överklaga beslutet om förmyndarskap men prövningstillstånd nekades av Court of Appeal (England and Wales) (Appellationsdomstolen (England och Wales)) den 9 oktober 2017.
- 32 Den 24 november 2017 överklagade föräldrarna *ex parte*-beslutet till High Court (Förvaltningsöverdomstolen, Irland). Den 18 januari 2018 avvisades överklagandet såsom för sent inkommet, då det inkom två dagar efter det att den frist som föreskrivs i artikel 33.5 i förordning nr 2201/2003 hade löpt ut. Som skäl angavs att den i denna bestämmelse föreskrivna fristen utgör bindande rätt (*ordre public*) och att den aktuella domstolen saknade behörighet att förlänga den. Föräldrarna har överklagat sistnämnda beslut till den hänskjutande domstolen.
- 33 Mot denna bakgrund beslutade Court of Appeal (Appellationsdomstolen, Irland) i mål C-325/18 att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- "1) I en situation där det påstås att barn olovligen har förts ut från det land där de har sin stadigvarande hemvist av sina föräldrar och/eller andra familjemedlemmar i strid med ett domstolsavgörande som en offentlig myndighet i den staten utverkat, får nämnda myndighet då ansöka om verkställighet av ett domstolsavgörande vari det förordnas att barnen ska återföras till denna stat hos domstolarna i en annan medlemsstat enligt bestämmelserna i kapitel III i [förordning nr 2201/2003]? Eller skulle detta innebära ett otillbörligt kringgående av artikel 11 i den förordningen och av [1980 års Haagkonvention] eller på annat sätt innebära rättsmissbruk från den berörda myndighetens sida?
- 2) I ett mål som gäller verkställighetsbestämmelserna i rådets förordning nr 2201/2003, är det tillåtet att förlänga en frist såvitt gäller tillämpningen av artikel 33.5 när fristen överskridits med mycket kort tid och en förlängning av fristen skulle ha beviljats enligt nationella processuella regler?
- 3) Utan att det påverkar svaret på fråga 2 önskas svar på följande fråga: I en situation där en utländsk offentlig myndighet för bort barnen från en medlemsstat, vilket utgör själva tvisteföremålet, med stöd av ett beslut om verkställighet som gjorts *ex parte* enligt artikel 31 i rådets förordning nr 2201/2003 och detta sker innan föräldrarna delgetts beslutet – vilket därmed berövar dem möjligheten att ansöka om uppskov med verkställigheten av ett sådant beslut i väntan på att ett överklagande prövas – ska ett sådant agerande anses som en kränkning av föräldrarnas rättigheter enligt artikel 6 i [Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950] eller artikel 47 i stadgan med följd att en förlängning av fristen (såvitt gäller tillämpningen av artikel 33.5 i förordningen) bör beviljas?"

- 34 De berörda föräldrarna inkom därefter med en ansökan om interimistiska åtgärder till den hänskjutande domstolen i syfte att vilandeförklara ett adoptionsförfarande avseende de tre barnen.
- 35 HCC meddelade att man hade för avsikt att gå vidare med adoptionen endast såvitt gäller det yngsta barnet då de två andra barnen i nuläget bor i Förenade kungariket tillsammans med fadern till ett av dem.
- 36 HCC har betecknats som "part" i det nationella målet men har inte deltagit i förfarandet vid den hänskjutande domstolen och inte utövat sin rätt att yttra sig inför denna domstol.
- 37 Mot denna bakgrund beslutade Court of Appeal (Appellationsdomstolen, Irland) i mål C-375/18 att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:
- "Är det förenligt med unionsrätten och i synnerhet bestämmelserna i [förordning 2201/2003] att domstolarna i en medlemsstat meddelar ett interimistiskt beslut (gällande interimistiska skyddsåtgärder) som riktas till ett offentligt organ *in personam* i en annan medlemsstat för att förhindra att detta organ fullföljer ett adoptionsförfarande avseende barn vid domstolarna i den andra medlemsstaten när föreläggandet *in personam* har föranletts av en nödvändighet att skydda parternas rättigheter i ett verkställighetsförfarande enligt kapitel III i 2003 års förordning?"
- 38 Domstolens ordförande har genom beslut av den 11 juni 2018 förenat målen C-325/18 och C-375/18 vad gäller det skriftliga och det muntliga förfarandet samt domen.

Förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande

- 39 Den hänskjutande domstolen har lämnat in en ansökan om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål enligt artikel 107 i domstolens rättegångsregler.
- 40 Till stöd för sin ansökan har den hänskjutande domstolen betonat att mål C-325/18 är mycket brådskande med hänsyn till det adoptionsförfarande avseende barnen som HCC inlett och vilket de tre barnens mor motsätter sig. Vad gäller det yngsta barnet motsätter sig även fadern adoption.
- 41 Vidare har den hänskjutande domstolen påpekat att i mål C-375/18 har begäran om förhandsavgörande enligt förfarandet för brådskande mål framställts i ett mål om interimistiska åtgärder som kommer att förlora sin ändamålsenliga verkan om EU-domstolen inte handlägger målet enligt förfarandet för brådskande mål.
- 42 I det avseendet kan det för det första konstateras att begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av förordning nr 2201/2003 som antogs på grundval av bland annat artikel 61 c EG, nu artikel 67 FEUF, vilken ingår i avdelning V i tredje delen av EUF-fördraget om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Det är följaktligen fråga om en begäran som kan bli föremål för handläggning enligt förfarandet om brådskande mål om förhandsavgörande.
- 43 Domstolen noterar för det andra att de aktuella nationella målen gäller tre barn som alla är under sex år och som lever åtskilda från sin mor sedan närmare ett år, och att HCC har inlett ett förfarande i Förenade kungariket för adoption av det yngsta barnet.
- 44 Mot denna bakgrund beslutade domstolens första avdelning, den 11 juni 2018, på förslag av referenten och efter att hört generaladvokaten, att bifalla den hänskjutande domstolens ansökan om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan i mål C-325/18

- 45 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida de allmänna bestämmelserna i kapitel III i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att i en situation där det påstås att barn olovligen har bortförts från landet får ett avgörande av en domstol i det land där barnen hade sitt stadigvarande hemvist om återlämnande av barnen förklaras verkställbart i den mottagande medlemsstaten i enlighet med dessa allmänna bestämmelser.
- 46 Nämnda domstol undrar i synnerhet om HCC borde ha uttömt de rättsmedel som är tillgängliga enligt 1980 års Haagkonvention i den mottagande medlemsstaten innan man, såsom HCC gjorde, ansökte om att få beslutet om förmyndarskap erkänt och verkställt enligt kapitel III i förordning nr 2201/2003.
- 47 Domstolen konstaterar inledningsvis att syftet med förordningen, såsom framgår av ingressen, är att skapa ett verkligt rättsligt område grundat på principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden genom att införa bestämmelser om domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar i mål om föräldraansvar medan konventionen, enligt artikel 1 a däri, syftar till att säkerställa ett snabbt återförande av barn som olovligen har förts ut till eller kvarhållits i en fördragsslutande stat. Det föreligger dock ett nära samband mellan de båda rättsliga instrumenten som i allt väsentligt har som gemensamt syfte att förmå människor att inte bortföra barn från en medlemsstat till en annan och om ett barn bortförs att möjliggöra att barnet återförs omedelbart (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2008, Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, punkterna 48 och 52).
- 48 Det ska påpekas att skäl 17 i förordning nr 2201/2003 betonar att förordningen är ett komplement till bestämmelserna i 1980 års Haagkonvention som inte desto mindre förblir tillämplig.
- 49 I artikel 34 i konventionen föreskrivs att ”denna konvention ... inte [ska] inkräkta på tillämpningen av ett sådant internationellt fördrag som gäller mellan ursprungsstaten och mottagarstaten eller annan lag i mottagarstaten i syfte att få tillbaka ett barn som lovligen har förts bort eller hållits kvar eller för att rätten till umgänge ska kunna utövas”.
- 50 Hur de två instrumenten samverkar anges i artikel 11.1 i förordning nr 2201/2003, enligt vilken domstolarna i en medlemsstat ska tillämpa punkterna 2–8 i denna artikel på återlämnandeförfarandet som föreskrivs i 1980 års Haagkonvention.
- 51 Enligt dessa bestämmelser krävs inte att en person, en institution eller ett organ vid påstående om internationellt bortförande av ett barn grundar sig på 1980 års Haagkonvention för att kräva att barnet omedelbart ska återföras till den stat där barnet har sitt stadigvarande hemvist.
- 52 Denna tolkning finner stöd i artikel 60 i förordning nr 2201/2003, av vilken det följer att förordningen äger företräde framför 1980 års Haagkonvention (dom av den 11 juli 2008, Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, punkt 54).
- 53 En person som har föräldraansvar för ett barn kan således begära erkännande och verkställighet i enlighet med bestämmelserna i kapitel III i förordning nr 2201/2003 av ett beslut om föräldraansvar och återlämnande av barn som antagits av en behörig domstol enligt kapitel II, avsnitt 2, i förordning nr 2201/2003, även om vederbörande inte framställt en begäran om återförande med stöd av 1980 års Haagkonvention.
- 54 Det ska sedan för det andra undersökas om beslutet om återlämnande av barnen omfattas av denna förordnings tillämpningsområde, vilket C.E. bestrider.

- 55 Enligt artikel 1.1 b i förordning nr 2201/2003 ska förordningen, oberoende av domstolstyp, tillämpas på civilrättsliga frågor om tillerkännande, utövande, delegering, upphörande eller begränsande av föräldraansvar. Begreppet civilrättsliga frågor ska i detta sammanhang inte tolkas restriktivt utan ska ses som ett självständigt unionsrättsligt begrepp som i synnerhet omfattar samtliga yrkanden, åtgärder eller beslut i frågor som rör "föräldraansvar" i den mening som avses i förordningen i enlighet med det mål som anges i skäl 5 däri (dom av den 21 oktober 2015, Gogova, C-215/15, EU:C:2015:710, punkt 26).
- 56 I artikel 1.2 a–d i förordning nr 2201/2003 preciseras att frågor avseende föräldraansvar bland annat kan röra vårdnad, förmyndarskap, förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för barnets person eller egendom, företräda eller bistå barnet, samt placering av barnet i familjehem eller på en institution.
- 57 Begreppet föräldraansvar har i artikel 2 led 7 i förordning nr 2201/2003 getts en vid definition såtillvida att det omfattar alla rättigheter och skyldigheter som en fysisk eller juridisk person har tillerkänts genom en dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan, med avseende på ett barn eller på ett barns egendom (dom av den 27 november 2007, C, C-435/06, EU:C:2007:714, punkt 49, och dom av den 26 april 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, punkt 59).
- 58 Domstolen finner att en domstols utövande av sin behörighet att besluta att placera en person under förmyndarskap innebär utövande av rättigheter med koppling till ett barns välbefinnande och uppfostran som vanligtvis utövas av föräldrarna enligt artikel 1.2 a i förordning nr 2201/2003, eller till och med koppling till förmyndarskap och godmanskap i den mening som avses i artikel 1.2 b i samma förordning. Överförande av vårdnaden av ett barn till en administrativ myndighet omfattas såsom den hänskjutande domstolen har påpekat likaså av förordningens tillämpningsområde.
- 59 Det framgår härvidlag av begäran om förhandsavgörande att genom *ex parte*-beslutet som High Court (Förvaltningsöverdomstolen, Irland) fattade i enlighet med kapitel III i förordning nr 2201/2003, erkändes beslutet om förmyndarskap. Det förklarades även verkställbart i Irland.
- 60 Det är utrett att begäran om återlämnande av de tre barnen inte grundades på 1980 års Haagkonvention och att beslutet om förmyndarskap består av flera delar, bland annat förordnandet om att sätta barnen under förmyndarskap samt beslutet om återlämnande av barnen. Sistnämnda beslut är av allt att döma en följd av beslutet avseende föräldraansvar och utgör en oskiljaktig del av detta.
- 61 Ett beslut om förmyndarskap avseende barn och om återlämnande av dessa barn, såsom det i det nationella målet aktuella beslutet, vilket är föremål för en ansökan om exekvatur hos High Court (Förvaltningsöverdomstolen, Irland), avser tillerkännande och/eller utövande och/eller begränsande av föräldraansvar i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 2201/2003 och behandlar "vårdnad" och/eller "förmyndarskap" i den mening som avses i artikel 1.2 i nämnda förordning. Ett dylikt beslut omfattas således av förordningens materiella tillämpningsområde.
- 62 Mot bakgrund av ovanstående överväganden ska den första frågan besvaras så, att de allmänna bestämmelserna i kapitel III i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att i en situation där det påstås att barn olovligen har bortförts från landet, får ett avgörande av en domstol i det land där barnen hade sitt stadigvarande hemvist om återlämnande av barnen och där detta avgörande är en följd av ett beslut avseende föräldraansvar förklaras verkställbart i den mottagande medlemsstaten i enlighet med dessa allmänna bestämmelser.

Den andra och den tredje frågan i mål C-325/18

- 63 Den andra och den tredje frågan ska prövas tillsammans. Genom dessa frågor önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 33.1 i förordning nr 2201/2003, jämförd med artikel 47 i stadgan, ska tolkas så, att den – i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet – utgör hinder för att verkställa ett beslut från en domstol i en medlemsstat vari det förordnas om förmyndarskap för och återlämnande av barn och vilket beslut har förklarats verkställbart i den medlemsstat där beslutet görs gällande innan de berörda föräldrarna delgetts verkställbarhetsförklaringen. Den hänskjutande domstolen önskar vidare få klargjort huruvida den frist för att ansöka om ändring av den tidsfrist som föreskrivs i artikel 33.5 ska göras gällande mot den part mot vilken verkställighet av beslutet begärs.
- 64 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att bestämmelse 42A, regel 10.2 ii) i rättegångsreglerna för överrätter föreskriver att ”verkställighet av dom eller beslut får ske innan” fristen för att väcka talan har löpt ut.
- 65 Domstolen har redan slagit fast att för att undvika att talan mot ett avgörande angående en verkställbarhetsförklaring har en fördröjande verkan, som hotar den korta frist som är avsedd att gälla enligt artikel 31 i förordning nr 2201/2003, blir ett beslut om omhändertagande verkställbart från den tidpunkt då den anmodande medlemsstaten har förklarat det verkställbart i enlighet med nämnda artikel 31 (dom av den 26 april 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, punkt 125). Domstolen har därför ansett att för att förordning nr 2201/2003 inte ska förlora sin ändamålsenliga verkan, ska domstolen i den anmodade medlemsstaten fatta sitt beslut angående ansökan om verkställbarhetsförklaring med särskild skyndsamhet. Överklagande av ett sådant beslut ska inte ha suspensiv verkan (dom av den 26 april 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, punkt 129).
- 66 Nämnda bedömning påverkar inte den helt skilda frågan huruvida ett beslut som förklarats verkställbart under ett förfarande *ex parte* kan verkställas innan det delgetts.
- 67 Domstolen konstaterar inledningsvis att de ställda frågorna inte kan besvaras enbart utifrån ordalydelsen i artikel 33 i förordning nr 2201/2003.
- 68 I nämnda bestämmelse föreskrivs visserligen att fristen för att inkomma med en ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring börjar löpa från och med delgivningen av denna. Det preciseras dock inte om verkställighet får äga rum före delgivningen.
- 69 Domstolen erinrar härvid om att kravet på delgivning av beslutet om exekvatur dels fyller en funktion som skydd för den parts rättigheter mot vilken verkställighet av ett beslut begärs, dels fyller en bevisfunktion för att möjliggöra en exakt beräkning av den strikta och tvingande fristen i artikel 33 i förordning nr 2201/2003 (se, analogt, dom av den 16 februari 2006, Verdoliva, C-3/05, EU:C:2006:113, punkt 34).
- 70 Detta krav på delgivning liksom samtidig information om möjligheten att angripa avgörandet gör det möjligt att säkerställa att den part mot vilken verkställighet begärs åtnjuter rätt till ett effektivt rättsmedel. För att den berörda parten ska anses ha haft möjlighet, i den mening som avses i artikel 33 i förordning nr 2201/2003, att angripa ett beslut om exekvatur krävs följaktligen att vederbörande har fått kännedom om innehållet i beslutet, vilket förutsätter att det har delgetts honom eller henne (se, analogt, dom av den 14 december 2006, ASML, C-283/05, EU:C:2006:787, punkt 40).
- 71 Det framgår härvid av begäran om förhandsavgörande att enligt bestämmelse 42A, regel 10.2 iii) i rättegångsreglerna för överrätter, ska ett beslut angående verkställighetsförklaring innehålla en angivelse om att ”verkställighet av dom eller av beslut kan komma att vilandeförklaras på begäran inför domstol om överklagande genom ordinärt rättsmedel har skett i ursprungsmedlemsstaten”.

- 72 Möjligheten att med stöd av nationell rätt begära uppskov med verkställigheten av ett sådant beslut utgör en väsentlig garanti för den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel och, mera generellt, för rätten till försvar. Ett sådant uppskov kan beviljas bland annat om verkställigheten av ett beslut riskerar att ge upphov till rättsverkningar som är uppenbart orimliga.
- 73 Under dessa omständigheter konstaterar domstolen följande. Medan den part mot vilken verkställighet begärs ska ha möjlighet att – såsom generaladvokaten påpekade i punkt 119 i sitt förslag till avgörande – inkomma med en ansökan om ändring och åberopa något av de skäl för att vägra erkännande som föreskrivs i artikel 23 i förordningen, hindrade verkställigheten av beslutet om återlämnande av barnen – innan beslutet ens hade delgetts de berörda föräldrarna – nämnda föräldrar att angripa ”verkställbarhetsförklaringen” i tid enligt artikel 33.5 i förordning nr 2201/2003, och under alla omständigheter, ansöka om uppskov med verkställigheten.
- 74 Domstolen påpekar vidare att HCC vid förhandlingen gjorde gällande att det blivit nödvändigt att verkställa beslutet omedelbart på grund av en ”allmän flyktfara”. Det måste dock konstateras att barnen, sedan den 14 september 2017, var placerade i fosterhem i Irland. Verksällighet av beslutet om återlämnande av dem till Förenade kungariket synes därför inte kännetecknas av något särskilt krav på skyndsamhet.
- 75 Mot denna bakgrund finner domstolen att verkställighet av ett beslut från en domstol i en medlemsstat vari det förordnas om förmyndarskap för och återlämnande av barn och vilket beslut har förklarats verkställbart i den medlemsstat där beslutet görs gällande innan de berörda föräldrarna delgetts verkställbarhetsförklaringen strider mot artikel 33.1 i förordning nr 2201/2003, jämförd med artikel 47 i stadgan.
- 76 Den hänskjutande domstolen undrar även om artikel 33.5 i förordning nr 2201/2003 under sådana omständigheter ska tolkas så, att den tidsfrist som föreskrivs i denna bestämmelse ska göras gällande mot de berörda föräldrarna.
- 77 Domstolen erinrar härvid om att enligt fast praxis är preskriptionsfristernas funktion allmänt sett att säkerställa rättssäkerheten (dom av den 7 juli 2016, Lebek, C-70/15, EU:C:2016:524, punkt 55 och där angiven rättspraxis). Det är vidare även i överensstämmelse med barnets bästa att beslut som avser barnet endast kan angripas under en begränsad period.
- 78 I det nationella målet har det inte bestritts att beslutet om exekvatur verkligen har delgetts de berörda föräldrarna.
- 79 Eftersom delgivningen skedde efter det att beslutet hade verkställts har föräldrarna visserligen berövats sin rätt att ansöka om uppskov med verkställigheten av beslutet om återlämnande av barnen. Detta åsidosättande av deras rätt till försvar påverkar emellertid inte den tidsfrist som börjar löpa i samband med delgivningen av beslutet.
- 80 Under dessa omständigheter kan den frist för ansökan om ändring som föreskrivs i artikel 33.5 i förordning nr 2201/2003 således inte bli föremål för någon förlängning av den domstol som prövar målet.
- 81 Mot bakgrund av vad som anförts i punkt 75 ovan ankommer det på den hänskjutande domstolen att pröva om den enligt nationell rätt har möjlighet att återkalla sitt tidigare beslut om verkställbarhetsförklaring.
- 82 Den andra och tredje tolkningsfrågan ska således besvaras på följande sätt. Artikel 33.1 i förordning nr 2201/2003, jämförd med artikel 47 i stadgan, ska tolkas så, att den – i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet – utgör hinder för att verkställa ett beslut från en domstol i en medlemsstat vari det förordnas om förmyndarskap för och återlämnande av barn och vilket beslut har

förklarats verkställbart i den medlemsstat där beslutet görs gällande innan de berörda föräldrarna delgetts verkställbarhetsförklaringen. Artikel 33.5 i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att den frist för ansökan om ändring som föreskrivs i denna bestämmelse inte kan förlängas av den domstol som prövar målet.

Frågan i mål C-375/18

- 83 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att den, i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet, utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat vidtar interimistiska skyddsåtgärder i form av ett föreläggande mot ett offentligt organ i en annan medlemsstat med innebörden att nämnda organ förbjuds att inleda eller fullfölja ett adoptionsförfarande inför domstol i denna andra medlemsstat avseende barn som är bosatta där.
- 84 Artikel 20 i förordning nr 2201/2003 ger de i denna bestämmelse aktuella domstolarna möjlighet att vidta interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, under förutsättning att nämnda domstolar inte grundar sin behörighet avseende föräldraansvar på någon av artiklarna i kapitel II avsnitt 2 i förordningen (dom av den 15 juli 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, punkt 63).
- 85 Nämnda domstolar är endast behöriga att vidta interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder om tre kumulativa villkor är uppfyllda, nämligen
- att de aktuella åtgärderna är brådskande,
  - vidtas med avseende på personer eller tillgångar i den medlemsstat där domstolarna är belägna, och
  - är tillfälliga till sin natur (dom av den 15 juli 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, punkt 77 och där angiven rättspraxis).
- 86 Därav följer att varje beslut av vilket det inte framkommer att det meddelats av en domstol som är behörig eller påstås vara behörig att pröva målet i sak inte nödvändigtvis omfattas av artikel 20 i förordning nr 2201/2003, utan omfattas av denna bestämmelse endast om det uppfyller de villkor som ställs upp i denna bestämmelse (dom av den 15 juli 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, punkt 78).
- 87 Det måste emellertid konstateras att den ansökan om föreläggande som är aktuell i det nationella målet inte gäller personer i den medlemsstat där domstolen är belägen och därför inte uppfyller kravet i punkt 85 ovan.
- 88 En säkerhetsåtgärd såsom det föreläggande som är aktuellt i det nationella målet, vilket en person ansökt om vid domstol i en medlemsstat gentemot ett offentligt organ i en annan medlemsstat med innebörden att organet i fråga ska förbjudas att inleda eller fullfölja ett adoptionsförfarande inför domstol i denna andra medlemsstat avseende barn som är bosatta där omfattas följaktligen inte av tillämpningsområdet för artikel 20 i förordning nr 2201/2003.
- 89 Den hänskjutande domstolen önskar vidare att få klarlagt huruvida ett sådant föreläggande innebär att HCC förbjuds att väcka talan vid behörig engelsk domstol och därmed påminner om en typ av *anti-suit injunction* som är förbjuden enligt dom av den 27 april 2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228), och dom av den 10 februari 2009, Allianz och Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69).

- 90 I nämnda domar slog domstolen fast att en *anti-suit injunction* – det vill säga ett föreläggande i syfte att förbjuda en person att inleda eller fullfölja ett förfarande inför domstolarna i en medlemsstat – stred mot konventionen av den 27 september 1968, om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32), liksom mot förordning nr 44/2001. Ett dylikt föreläggande iakttar nämligen inte principen enligt vilken varje domstol vid vilken ett mål har anhängiggjorts själv ska pröva, i enlighet med tillämpliga bestämmelser, huruvida den är behörig att avgöra målet. Att blanda sig i behörigheten för en domstol i en annan medlemsstat är vidare oförenligt med principen om ömsesidigt förtroende som utgör grunden för att inrätta ett system med bindande behörighetsregler som samtliga domstolar som omfattas av dessa rättsliga instruments tillämpningsområde är skyldiga att iaktta (dom av den 27 april 2004, Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, punkterna 24 och 25, dom av den 10 februari 2009, Allianz och Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, punkterna 29 och 30, och dom av den 13 maj 2015, Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316, punkterna 33 och 34).
- 91 Domstolen finner i förevarande fall och i enlighet med ovannämnda rättspraxis att förordning nr 2201/2003, och i synnerhet artikel 26 häri, inte gör det möjligt att utfärda ett föreläggande som innebär att HCC förbjuds att inleda ett förfarande vid domstolarna i Förenade kungariket om adoption av barnen eller som innebär att de engelska domstolarnas behörighet i detta avseende ifrågasätts.
- 92 Domstolen konstaterar vidare att ett föreläggande av den typ som de berörda föräldrarna har begärt ska utfärdas – enligt vad den hänskjutande domstolen har uppgett och såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 153 och 154 i sitt förslag till avgörande – varken har som syfte eller följd att HCC hindras att inleda ett förfarande vid en engelsk domstol avseende samma föremål som det som är aktuellt i målet vid den hänskjutande domstolen. Ett adoptionsförfarande som inletts eller fullföljs vid domstolarna i Förenade kungariket har nämligen ett annat föremål och andra rättsverkningar än ett förfarande som grundas på förordning nr 2201/2003 och som gäller återlämnande av barnen och som syftar till att bevara de berörda föräldrarnas rätt att ansöka om ändring av ett beslut angående verkställighet.
- 93 Enligt ordalydelsen i artikel 1.3 b i förordning nr 2201/2003 omfattas beslut om adoption samt åtgärder som utgör förberedelser för adoption inte av förordningens tillämpningsområde.
- 94 Mot denna bakgrund ska den fjärde frågan besvaras på följande sätt. Förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att den, i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet, inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat vidtar interimistiska skyddsåtgärder i form av ett föreläggande mot ett offentligt organ i en annan medlemsstat med innebörden att nämnda organ förbjuds att inleda eller fullfölja ett adoptionsförfarande inför domstol i denna andra medlemsstat avseende barn som är bosatta där.

Rättegångskostnader

- 95 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) De allmänna bestämmelserna i kapitel III i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 ska tolkas så, att i en situation där det påstås att barn olovligen har bortförts

från landet, får ett avgörande av en domstol i det land där barnen hade sitt stadigvarande hemvist om återlämnande av barnen och där detta avgörande är en följd av ett beslut avseende föräldrans ansvar förklarats verkställbart i den mottagande medlemsstaten i enlighet med dessa allmänna bestämmelser.

- 2) Artikel 33.1 i förordning nr 2201/2003, jämförd med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska tolkas så, att den – i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet – utgör hinder för att verkställa ett beslut från en domstol i en medlemsstat vari det förordnas om förmyndarskap för och återlämnande av barn och vilket beslut har förklarats verkställbart i den medlemsstat där beslutet görs gällande innan de berörda föräldrarna delgetts verkställbarhetsförklaringen. Artikel 33.5 i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att den frist för ansökan om ändring som föreskrivs i denna bestämmelse inte kan förlängas av den domstol som prövar målet.
- 3) Förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att den, i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet, inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat vidtar interimistiska skyddsåtgärder i form av ett föreläggande mot ett offentligt organ i en annan medlemsstat med innebörden att nämnda organ förbjuds att inleda eller fullfölja ett adoptionsförfarande inför domstol i denna andra medlemsstat avseende barn som är bosatta där.

Underskrifter